

450

ΠΟΙΗΤΙΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ

ΥΠΟ

Γ. Ε. ΜΑΥΡΟΓΙΑΝΝΗ.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,

ΤΥΠΟΙΣ Σ. ΠΑΥΛΙΔΟΥ ΚΑΙ Ζ. ΓΡΥΠΑΡΗ.

(Ὁδὸς Βύσσης, ἀριθ. 815).

1858.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

Σειρά

ΙΩΑΝΝΗ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΒΟΥΤΣΙΝΑ

ΑΝΔΡΙ ΦΙΛΩ.

ΕΥΓΝΩΜΟΝΩΝ

ΑΝΑΤΙΘΗΣΙΝ

ὁ ποιήσας.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ
ΣΥΛΛΟΓΗ Π. ΠΑΤΡΙΚΙΟΥ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΥ

ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

4181.0042

πολυαριθμούς σιταποθήκας, καὶ οὕτως ἀπετέφρωσαν τὸ ὡραιότερον μέρος τῆς ἀτυχοῦς πόλεως. Ὁ ποδαλγὸς τοῦ ἄσματος μου δὲν εἶναι ἀπλοῦν τῆς φαντασίας πλαστούργημα. Ἡ θλιβερά αὕτη σκηνὴ παρεστάθη ἅπασα ἐνώπιόν μου, λυποῦμαι δέ, ὅτι διὰ τῶν ἀσθενῶν στίχων μου δὲν ἠδυνήθην νὰ ἐκφράσω ὅ,τι ἠσθάνην κατὰ τὴν θλιβεράν ἐκείνην στιγμὴν.

ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ 4.

Ἄς μᾶς συγχωρηθῇ ἐνταῦθα νὰ ὑπερβῶμεν τὰ τῶν σημειώσεων ὅρια. Τὸ ἄσμα τοῦτο ἀφορᾷ τοὺς ὑπὸ τὴν δουλείαν Ἑλλήνας, ἐπομένως δὲν εἶναι παντάπασι ξένον εἰς τὸ πολυθρύλλητον ἀνατολικὸν ζήτημα, ἐπὶ τοῦ ὁποίου τοσαῦτα ἀνεγνώσαμεν, ὥστε δικαιούμεθα, νομίζομεν, καὶ ἡμεῖς νὰ εἴπωμεν τινὰ, εἰ καὶ τίποτε νέον δὲν προσθέτουμεν εἰς ὅσα ἤδη ἐλέχθησαν.

Πρὸ ὀλίγου, φίλοι τινὲς τοῦ ἐλληνικοῦ ἔθνους καὶ τῆς δυναστείας του, παραφερόμενοι ὑπὸ ἀκράτου Πλατωνικοῦ πρὸς ἡμᾶς ἔρωτος, μᾶς ἐσυμβούλευον νὰ λησμονήσωμεν τὴν Κωνσταντινούπολιν, δι' ἣν τοσαῦτα χύνομεν δάκρυα, καὶ μᾶς ὑπεδδείκνυν, πρὸς τὸ συμφέρον μας δῆθεν, τὴν πολιτικὴν πορείαν τὴν κατ' αὐτοὺς κατάλληλον, ἣν βαδίζοντες δυνάμεθα ν' ἀνακτήσωμεν ἐν μέρει τὴν δόξαν τῶν ἡμερῶν τοῦ Περιχλέους. Αἱ συμβουλαι αὗται, καὶ μόνον ὡς ἐκ τῆς χώρας ἐξ ἧς μᾶς διαβιβάζονται, ἀποβαίνουσι κατὰ τὴν ὑπόπτειν νομίζομεν.

ζομεν ἔθεν, ὅτι δικαιούμεθα καὶ ἡμεῖς, ἅπαξ τοῦλάχιστον, ν' ἀναστρέφωμεν τὸν ἄλλοτε καθ' ἡμῶν ὑπὸ τοῦ μισέλληρος Οὐργιλίου ποιηθέντα στίχον, καὶ νὰ εἴπωμεν πρὸς αὐτούς,

«Timeo austriacos et dona ferentes.»

Νὰ λησμονήσωμεν τὸ Βυζάντιον! Τὴν πρωτεύουσάν τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς, ἐπὶ τῶν τειχῶν καὶ ἐπάλξεων τῆς ὁποίας εἰσέτι ἀχνίζει τὸ αἷμα τῶν μετὰ τοῦ τελευταίου τῶν Παλαιολόγων σφαγιασθέντων κατὰ τὴν ματαίαν ἐκείνην ἀλλ' ἐπίσης ἡρώϊκην ὑπεράσπισιν! Νὰ λησμονήσωμεν τὴν Κωνσταντινούπολιν, εἶναι ὡς νὰ μᾶς ἔλεγον νὰ λησμονήσωμεν τὸ παρελθὸν ἡμῶν, τὴν ἱστορίαν μας αὐτὴν, ν' ἀπαρνηθῶμεν τὸ μέλλον μας! Ἀλλὰ, καθ' ἣν ἡμέραν ὁ ἐλληνικὸς λαὸς διαγράφει ἀπὸ τῆς καρδίας του τὸ ὄνομα τοῦτο, θέλει εἶσθαι λαὸς νόθος, ἀνάξιος τῆς ἀποστολῆς καὶ τοῦ προορισμοῦ του! Νὰ λησμονήσωμεν, θέλετε τὴν Κωνσταντινούπολιν, διότι ὀνομάζεται σήμερον Σταμπούλ! Ἀλλὰ ζητεῖτε, καλοὶ μας φίλοι, τ' ἀδύνατα. Ἠξεύρετε ὅτι ὁ ἐλληνικὸς λαὸς ὀνομάζει εἰσέτι αὐτὴν κατ' ἐξοχὴν *Πόλιν*, ὡς οἱ ἀρχαῖοι Ἀθηναῖοι ἐκάλουν τὰς Ἀθήνας *Ἄστυ*, καὶ οἱ Ῥωμαῖοι τὴν Ῥώμην *Urbem*, λογιζόμενος, κατὰ τινὰ τρόπον, ὡς μηδὲν τὴν Ὀθωμανικὴν κατὰκτησιν; Ὡ, βεβαίως σεῖς, οἱ ἀπαιτοῦντες ἀπὸ ἡμᾶς τοσαύτην θυσίαν, ἀγνοεῖτε τοὺς παλμοὺς τῶν καρδιῶν μας, τὰς παραδόσεις μας, τὰ μυθώδη, ἃν θέλετε, πλάσματα, ἐξευρηθέντα πρὸς καταπληχθεῖς ὑπὸ τῆς καταπληχθείσης τότε φαντασίας τοῦ ἀλλοτρώς καταμελεισθέντος ἐλληνικοῦ ἔθνους, καὶ πικρὰ ἀπομνημονεύματα τῆς ἐκείνης ἐποχῆς.

στευόμενα εισέτι ὑπὸ τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ. Ἡ ἁγία Σοφία ἦτο ὁ μέγιστος ναὸς τῆς ὀρθοδοξίας, ὡς ἦτο ἡ Σιών τῶν Ἑβραίων, ὡς ἦτο, ἂν συγχωρῆται ἡ παραβολή, ὁ Παρθενὼν τῶν Ἀθηναίων. Ἐντὸς τοῦ εὐρυχώρου ἐκείνου καὶ μεγαλοπρεποῦς ναοῦ, ὑπὸ τοὺς θόλους τοῦ ὁποίου ἡ φωνὴ τοῦ Χρυσοστόμου ἀντήχει γλυκεῖα καὶ παρήγορος, ὡς φωνὴ Ἀγγέλου, τὸ ὀρθόδοξον πλήρωμα ἀνέπεμπε τὰς εὐχὰς καὶ τοὺς ὕμνους του πρὸς τὸν Ὑψίστον θεόν, τὸν θεὸν τῆς ἐλευθερίας, τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ἰσότητος. Ὁ ναὸς οὗτος ἦτο ὁ κατ' ἐξοχὴν ναὸς τῆς ὀρθοδοξίας, καὶ εἰς τὰς ἀποφράδας ἡμέρας τῆς ἀλώσεως, ὁ λαὸς τοῦ Βυζαντίου ἐντὸς τοῦ ναοῦ τούτου ἔδραμεν, ἐλπίζων τὴν σωτηρίαν του. Ἀλλὰ καὶ ἡ πόλις ἐκυριεύθη, καὶ ὁ Ναὸς ἐβεβηλώθη, καὶ τὸ αἷμα ἔρρευεν ἀρετὸν ὅπως ἐξιλώσῃ τὸν αἰμοβόρον Προφήτην. Παράδοσίς τις, ἣν πιστεύει ἅπας σχεδὸν ὁ κοινὸς τῆς Ἑλλάδος λαὸς, ἀναφέρει, ὅτι καθ' ἣν ὥραν ἐκυριεύθη ὁ ναὸς καὶ εἰσῆλσαν οἱ ἀσεβεῖς ἐντὸς αὐτοῦ θύοντες καὶ ἀπολλύντες, ἐτελεῖτο ἡ ἱερὰ λειτουργία. Τότε, ὅπως μὴ βεβηλωθῶσι τὰ ἅγια, ἄγγελος Κυρίου ἔκλεισε τὴν βασιλικὴν λεγομένην πύλην, οἱ δὲ ἱερεῖς καὶ οἱ νεφκόροι οἱ ἐντὸς τοῦ ἱεροῦ ἀπελιθώθησαν κατὰ θεῖαν βούλησιν. Ἡ πύλη τοῦ ἱεροῦ, πιστεύεται, ὅτι μένει κεκλεισμένη μέχρι τῆς σήμερον, θέλει δὲ ἀνοιχθῇ πάλιν καθ' ἣν ἡμέραν οἱ χριστιανοὶ ἀνακτήσωσι τὴν Κωνσταντινουπόλιν, καὶ τότε ἀναλαβόντες ζωὴν οἱ ἀπολιθωθέντες ἱερεῖς καὶ νεφκόροι θέλουν τελέσει τὴν διακοπείσαν ἱερὰν μυσταγωγίαν, ἧς τελεσεθείς θε-

λουσιν ἀμέσως ἀποθάνει. Ἰδοὺ πῶς διηγεῖται ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς, ἢ μᾶλλον πῶς πιστεύει τὰ ἀφορῶντα τὴν τύχην τοῦ Ναοῦ ἐκείνου. Ἀναφέρομεν τὸν μῦθον τοῦτον, ὅπως ἀποδείξωμεν, ὅτι ἀπὸ τὴν καρδίαν τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ δὲν διεγράφη εἰσέτι τὸ παρελθόν του, μηδὲ ἡ ἐλπίς περὶ μελλούσης ἀποκαταστάσεως ἐξέλειψεν ἀπ' αὐτοῦ.

Ἀλλ' οἱ ξένοι τῶν αἰσθημάτων μας καὶ ἐχθροὶ τῶν ἐλπίδων μας, μὴ ἀνγνwrίζοντες ὅτι ὑπάρχουσιν αἰσθήματα μὴ ἀποσπώμενα εἰμὴ μετ' αὐτῆς τῆς καρδίας, καταγελῶσι τὰ ὄνειροπολήματατά μας, καὶ τὸ χεῖριστον, ἐπιδεικνύοντες φιλίαν πρὸς ἡμᾶς, προσφέρουσιν εἰς τὰ χεῖλη μας τὸ πλήρη πικρίας ποτήριον τῆς ἀπελπισίας, φωνάζοντες εἰς ἡμᾶς, *πίετε!* ὡς οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς τὸν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ κρεμάμενον Ἰησοῦν. Καὶ λέγοντες πρὸς ἡμᾶς ταῦτα, λησμονοῦσιν ὑποκριτικῶς, ὅτι ἐξ ἑκατομμύρια ἑλλήνων χριστιανῶν στενάζουσιν ὑπὸ τὸν ἐξευτελιστικὸν ζυγὸν τοῦ κατακτητοῦ τῆς Κωνσταντινουπόλεως!

Τὸ Ἑλληνικὸν βασίλειον, λέγουσι, πρὸς τούτοις, τρέφει σκοποὺς λίαν φιλοδόξους! Ἀλλὰ, τί εἶναι τὸ ἑλληνικὸν βασίλειον, τὸ ὁποῖον μετανοοῦντες τοσάκις ἐπαναλαμβάνουσιν ὅτι ἐδημιούργησαν! Ἐλάχιστον μέρος τῆς ἑλληνικῆς χώρας κατοικοῦμενον ὑπὸ μελῶν τινων τῆς μεγάλης ἑλληνικῆς οἰκογενείας! Ἄνθελήσητε, ὦ σεῖς, οἱ τόσῳ μεριμνῶντες ὑπὲρ τῶν συμφερόντων ἡμῶν, ἀνθελήσητε, λέγω, νὰ ἐξετάσητε ὅποιοι τινὲς ἀποτελοῦσι τὸν πληθυσμὸν τοῦ σημερινοῦ ἑλληνικοῦ βασιλείου, θέλετε ἰδεῖ, ὅτι οὐκ ἔστιν ἀριθμὸς τῶν κατοίκων ἀνέχει εἰς τὰς ὑπὸ τὴν Τουρ-

κικὴν δυναστείαν ἑλληνικὰς χώρας. Ὁ ἐν Ἑλλάδι κατοικῶν καὶ ἀπολαύων τὰ τοῦ πολίτου Ἑλλήνος δικαιώματα Κρῆς, Θεσσαλός, ἢ Μακεδὼν, ἔχει ἀδελφοὺς, πατέρα ἢ μητέρα, ἐν Κρήτῃ, Θεσσαλίᾳ, Μακεδονίᾳ, ὑπηκόους Ὀθωμανοὺς, ἀτιμάζομενους, ἐξυβριζομένους, θανατουμένους ὑπὸ τῶν Τυράννων των. Ἀδιάκοποι σχέσεις, καὶ διὰ τὸ ἔμπορον τῶν δύο κρατῶν, καὶ διὰ τὴν ταυτότητα τῶν λαῶν, θρησκεία, παραδόσεις, δυστυχήματα τέλος τεσσάρων ὁλοκλήρων αἰώνων στενωῶς μᾶς συνδέουσι, καὶ τούτους, σεῖς, θέλετε νὰ λησμονήσωμεν, ᾧ, εἴσθε σκληροί. Ἄλλ' ἡμεῖς δὲν ἔχομεν τὴν μνήμην τοσοῦτον ἀσθενή!

Ἡξεύρετε προσέτι πῶς ζῇ καὶ πῶς διατηρεῖται τὸ μικρὸν τοῦτο βασίλειον; δι' ἐράνου σχεδὸν τῶν ἑξῶ ὁμογενῶν, τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων, οὓς θέλετε νὰ λησμονήσωμεν καὶ νὰ διαγράψωμεν ἀπὸ τῆς ἑλληνικῆς ἐθνικότητος. Καὶ πεισθῆτε, ὅτι μὴδὲ μίαν ἡμέραν ἐδύνατο νὰ ζήσῃ τὸ μικρὸν τοῦτο κράτος, ἂν δὲν ὑπῆρχε τὸ ἕξω γένος. Καὶ ὕλिकाὶ καὶ διανοητικαὶ βοήθειαι ἑξῶθεν ἔρχονται. Δὲν προτιθέμεθα ἐνταῦθα νὰ προσβάλλωμεν κατ' οὐδένα τρόπον τοὺς ἐν τῇ ἐλευθερίᾳ Ἑλλάδι γεννηθέντας καὶ οἰκοῦντας ἄπαγε! ἀλλ' εἰς τὴν ἀνισον πάλιν, καθ' ἣν ἐπὶ ἑπταετίαν γενναίως ἐπάλαισαν κατὰ ἀπείρως ἰσχυροτέρου ἐχθροῦ, ἀπώλεσαν τὰ πάντα, καὶ ἄγρους, καὶ οἰκίας, καὶ πολυταλάντους οἱ πλεῖστοι περιουσίας, ἔμειναν ὅθεν ἐν πενίᾳ, ἥτις τιμὴν πολλὴν περιποιεῖ εἰς αὐτοὺς· ἀλλ' οἱ ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος διάγοντες, ἐμπορευόμενοι εἰς τὰ ἐλεύθερα τῆς Εὐρώπης κράτη, ἀπέκτησαν διὰ τῆς ἱκανότητος καὶ εὐ-

φυίας των ἠπασταυροὺς τοὺς ὁποίους γενναίως προσφέρουσι σήμερον εἰς ἀνάπτυξιν καὶ ἀνέγερσιν τῆς κοινῆς πατρίδος. Κἀνὲν τῶν μεγάλων ἐκπαιδευτικῶν καταστημάτων, καμμία τῶν μεγάλων ἐμπορικῶν, εἴτε βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων, δὲν δύναται νὰ εὐοδοθῇ ἀνευ τῆς συμπράξεως τῶν ἑξῶ ὁμογενῶν. Καὶ οὕτως ἐχόντων τῶν πραγμάτων, συμβουλευέτε τὴν Ἑλλάδα, σεῖς, οἱ χθὲς ἐχθροὶ καὶ σήμερον φίλοι, νὰ περιορισθῇ ἐντὸς τῆς στενῆς ταύτης φυλακῆς, εἰς ἣν ἡ Εὐρωπαϊκὴ διπλωματεία τὴν περιώρισε, καὶ ἐντὸς τῆς ὁποίας, ἂν ἐδύνατο νὰ ἐγκλεισθῇ, ἤθελεν ἀποθάνει ὑπὸ ἀσφυξίας.

Ἀλλ' οἱ καλοὶ Εὐρωπαῖοι, θέλοντες διὰ τὰ συμφέροντά των νὰ ὑπάρχῃ ἐν Κωνσταντινουπόλει σιὰ τίς κράτους, καὶ ὄχι ἀληθῆς δύναμις ζῶσα δι' ἑαυτῆς καὶ δι' ἑαυτὴν, μὲ ἄλλους λόγους, θέλοντες νὰ ὑπάρχῃ πάντοτε ἐν ἀνατολικὸν ζήτημα, ἐπεχείρησαν τὴν ὑποστήριξιν τῆς Τουρκικῆς δυναστείας ἐν τῇ Ἀνατολῇ· ὅπως μὴ περιπίπτωσι δὲ εἰς ἀντιφάσεις, ὅτι οὕτω διατηροῦσι λαὸν βάρβαρον καὶ φανατικὸν ἐπὶ τοῦ τραχήλου λαῶν χριστιανικῶν, ἐπεχείρησαν, συγχρόνως, καὶ τὴν ἀναμόρφωσιν τοῦ κράτους τούτου. Ἐκτοτε παριστάμεθα θεοροὶ εἰς οἰκτρὸν καὶ γελοῖον συνάμα θέαμα· ἀφ' ἐνὸς ὑποσχέσεις ἐπίσημοι ἰσότητος δικαιωμάτων καὶ ἐλευθερίας πρὸς τοὺς καταπιεζομένους λαοὺς, ἀφ' ἑτέρου, παντὸς εἶδους κακώσεις ἐξασκούμεναι ἀναφανδὸν ὑπὸ τῶν τυραννούντων τατταρικῶν ὅταν ὑπομνήσῃ τις τὰς τοιαύτας ἀνθρωποφρονίας ἀντιφάσεις τοῦ Κορανίου ὁπαδῶν, οἱ φίλοι τῆς

Τουρκίας διπλωμάται, με ἡλιθίαν ἀναλγησίαν ἀνακραῖζουσιν, ὅτι διὰ τὰ φέρωσι καρποὺς αἱ μεταρρυθμίσεις ἀπαιτεῖται χρόνος τίς. Οἱ Ἀγγλοὶ μάλιστα διπλωμάται, προκειμένου λόγου περὶ Τουρκίας, ὑπερέβησαν κατὰ τὴν ἐπιείκιαν καὶ αὐτὸν τὸν συμπολίτην τῶν Νεύτων. Καὶ ὅταν τοῖς ἀναγγέλωσιν οἱ ὑπάλληλοί των ἀνθρωπίνην τινὰ ἐκατόμβην θυσιασθεῖσαν ὑπὸ τῶν ὀθωμανῶν εἰς τὸν προφήτην των, ὡς ἐκείνην, νὰ τῆς Τζέδης, (*) ἐξαρκοῦνται νὰ ἀνεγείλῃσιν μόνον αὐτοὺς καὶ νὰ τοῖς εἰπῶσιν, ὡς ὁ Νεῦτων εἶπε ποτὲ πρὸς τὸ ἀγαπητόν του κυνάριον, ὅτε ῥίψαν καίόμενον λύχνον ἐπὶ ἐγγράφων τινων, ἔκκασε τοὺς μαθηματικούς ὑπολογισμοὺς, μόχθους πολλῶν ἐτῶν τοῦ μεγάλου ἀστρονόμου. » O Diamond! Diamond! thou little knowest the mischief thou hast done. » (**) » Καὶ ὅμως ἀληθῶς τὸ κυνάριον ἐκεῖνο ἠγνῶει τὸ κακούργημά του.

Ναί! ἀπαιτεῖται χρόνος! Ὁ χρόνος δύναται νὰ κατορθώσῃ τὰ πάντα! Μὴ λησμονῶμεν ὅμως, ὅτι ὁ χρόνος ἔχει δύο πτέρυγας, τὴν μὲν δεξιάν, τὴν δὲ ἀριστεράν. Διὰ τῆς δεξιᾶς πτεροπλήττων τοὺς λαοὺς ὥθει αὐτοὺς εἰς τὴν πρόοδον καὶ εἰς τὴν δόξαν, ἀποκαθιστᾷ τὰς Ἀθήνας τοῦ Κέρροπος Ἀθήνας τοῦ Περικλέους, καὶ τὴν ταπεινὴν Ῥώμην τοῦ Ῥωμύλου μεταβάλλει εἰς Ῥώμην τῶν Καيسάρων! Διὰ τῆς ἀριστερᾶς, φεῦ! καταβιβάζει τὰ

(*) Τὴν φορὰν ταύτην τοῦλάχιστον, καθὼς ἐσχάτως ἀνήγγειλον αἱ ἐφημερίδες, οἱ Ἀγγλοὶ παρέβησαν τὴν ἀρχὴν τῶν ταύτην, καὶ ἡ καιροῦργος πρὸς ἐπιμωρήθη διὰ βομβαρδισμοῦ.

(**) Ὡ Διάμνδ, Διάμνδ! Σὺ ὀλίγον γνωρίζεις τὸ κακὸν ὅπερ ἐπραξες!

ἔθνη ἀπὸ τῆς δόξης εἰς τὴν ταπεινώσιν, ἀπὸ τῆς ζωῆς εἰς τὸν θάνατον. Οὕτω τὰς Ἀθήνας, πλήξας ἀκολούθως διὰ τῆς σκαιᾶς του ταύτης πτέρυγος, μετέβαλλεν εἰς ἄμορφον σωρὸν ἐρείπων, ἐπίσης καὶ τὴν Ῥώμην μετέβαλλεν εἰς ἄπειρον πέφραν, ἣν ἀναταράττουσι διὰ τῆς ῥάβδου των σήμερον ἑκατοντάδες τινὲς καλογέρων! Πιθάνον λοιπὸν μεχρῖσού ὁ χρόνος κατορθώσῃ ἐν τῇ Ἀνατολῇ τὸ θαῦμα τοῦ ἐξευγενισμοῦ τῶν ὀθωμανῶν, νὰ ἐκβαρβαρώσῃ τοὺς περὶ τὸν Τάμεσιν καὶ τὸν Σηκουάναν οἰκοῦντας· πιθάνον ἡμέραν τινὰ, κατὰ τινὰ τροπὴν τῆς τύχης, πτεροπλήττων ὁ χρόνος μετὰ τὴν ἀπαισίαν πτέρυγάν του τὴν καλὴν τῶν Παρισίων πόλιν, τὸ κέντρον τοῦ σημερινοῦ πολιτισμοῦ, νὰ καταρρίψῃ καὶ τὸ Λουβρόν της, καὶ τὸ Πάνθεον καὶ τὴν τῆς Βανδόμης στήλην. Ἐπίσης δύναται τὰ μακρὰ τοῦ Βεστμίνστερ ἀνάκτορα νὰ μεταβάλλῃ εἰς ἐρείπια, καὶ τὸν ὑπερήφανον τοῦ ἀγίου Παύλου θόλον νὰ ῥίψῃ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους εἰς κόνιν. Κατὰ τὴν ἀπαισίαν ταύτην ἡμέραν λοιπὸν ἡ Εὐρώπη εὐχεται νὰ δρῇ τὸν καρποὺς τοσούτων θυσιῶν, τοσούτων μόχθων; Ὡ! ἂν οὕτως ἔχη, εἶναι ἀξιοθαύμαστος ἀληθῶς ἡ ἀφιλοκερδὴς διαγωγή της. Ἀλλὰ καὶ οἱ καταπιεζόμενοι λαοὶ δύνανται, ἄραγε, νὰ ἔχωσι τοιαύτην ὑπομονήν, τοσαύτην μακροθυμίαν; Ἀμφιβάλλομεν.

Ἀλλὰ, τί θέλετε, μᾶς λέγουσιν οἱ διπλωμάται τῆς Δύσεως, τί θέλετε νὰ πράξωμεν; Ἡ Τουρκία ὑπάρχει, καὶ Τοῦρκοι ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ. Θέλετε νὰ γείνωμεν ἡμεῖς οἱ Καννιβαλάι τῆς Εὐρώπης, θέλετε νὰ ἐξαλείψωμεν ἀπὸ προ-

σώπου τῆς γῆς τοὺς λαοὺς τούτους, ἢ διώξαντες αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ἐστιῶν των νὰ τοὺς ἐκσφενδονίσωμεν πέραν τοῦ Βοσπόρου εἰς τὰ ἔσχατα τῆς Ἀσίας, πρὸς χάριν σᾶς τῶν σχισματικῶν Ἑλλήνων, οἵτινες τότε συμμαχοῦντες μετὰ τῶν ὁμοδόξων σαρδισίων θέλετε καταβαρβαρώσει τὴν Εὐρώπην, καὶ ὅτε ἐκ δευτέρου ὁ ταχὺς ὡς ὁ Βορρᾶς ἵππος τῆς Οὐκρανίας θέλει λουσθῇ εἰς τὰ εὐγενῆ τοῦ Σηκουάνα ὕδατα; Ἰδοὺ δύο ἰσχυροὶ λόγοι, μὰ τὴν ἀλήθειαν, ὅπως δικαιολογήσωσι τὴν ὑποστήριξιν τῆς Ὀθωμανικῆς τυραννίας! Ὁ τελευταῖος μάλιστα εἶναι τόσῳ παράλογος, τόσῳ ἀνεπιτυχής, ὥστε δὲν πιστεύομεν οἱ ἀνακινοῦντες τὸ μορμολύκειον τῆς Ῥώσσο — Ἑλληνικῆς συμμαχίας νὰ πτοῶνται μηδαμῶς ἐκ τούτου αὐτοὶ πρῶτοι, ἐπομένως παραλείπομεν καὶ ἡμεῖς τὴν παιδαριώδη ἐπὶ τοῦ τοιούτου συζήτησιν. Καθ' ὅσον ἀρροᾷ τὸ δεύτερον, ἐπεὶ δὲ ἐνταῦθα μᾶς ἀρνοῦνται θετικὴν τινὰ πράξιν, δὲν ἔχομεν δικαίωμα, κατὰ τὸν δικαιολογικὸν νόμον, νὰ τὴν ἀπαιτήσωμεν. Ἀφ' ἐτέρου, ἐδιδάχθημεν ἀρκούντως, ὅτι πρὸς ἀπόκτησιν τῆς ἐλευθερίας ἀπαιτεῖται νὰ ρεύσωσι δυστυχῶς ποταμοὶ αἱμάτων. Οἱ ἀποκτῶντες τὴν ἐλευθερίαν των λαοὶ διὰ τῆς βοηθείας ἄλλων, ἀνευ πόνων, οἱ λαοὶ τέλος οἱ μὴ ἐξαγορασθέντες δι' αἵματος, ὁμοιάζουσι τοὺς κληρονομοῦντας μεγάλην περιουσίαν, ἣν μὴ ἀποκτήσαντες διὰ τοῦ ἰδρωτός των καταφρονοῦσι καὶ διασκορπιζοῦσιν ἐν ὀλιγίστῳ χρόνῳ. Δὲν ἀπαιτοῦμεν λοιπὸν ἄλλο, εἰμὴ ν' ἀρήσωσι τοὺς δούλους μόνους νὰ τελειώσωσι τοὺς λογαριασμοὺς των μετὰ τῶν κυρίων των, καὶ ὅταν

σημάνῃ ἡ τελευταία ὥρα τοῦ παραλελυμένου θηρίου, νὰ τοὺς ἀφήσωσι νὰ τὸ ἐνταφιάσωσιν. Ὅταν ἐπαρχία τις ἐπαναστῇ ζητοῦσα ἐλευθερίαν, ἃς μὴ τὴν καταπτοήσωσι διὰ τῶν ἀπειλῶν των, ἃς μὴ τρέξωσι νὰ τὴν ἀφοπλίσωσιν, ἃς μείνωσιν μόνον ἀδιάφοροι, καὶ ἂν τις συγκινούμενος εἰς τὰς ἀγωνίας της καὶ οἰκτεῖρων αὐτὴν θελήσῃ νὰ τὴν βοηθήσῃ, ἃς μὴ δείξωσι τὴν σκληρὰν βούλησιν νὰ τὸν ἀποτρέψωσιν. Οὕτω βαθμηδὸν, ἀνευ μεγάλων κλονισμῶν, ἐκάστη ἐπαρχία διὰ τῶν ἰδίων της δυνάμεων ἀποσπωμένη ἀπὸ τοῦ παραλελυμένου Τουρκικοῦ κρατοῦς καὶ συνταπτομένη εἰς τὸ ἑλληνικὸν βασίλειον, ἂν εἰς αὐτὸ ἀνήκῃ, θέλει ἐπιφέρει τὴν λύσιν τοῦ ἀνατολικοῦ ζητήματος, χωρὶς νὰ ἀνοιχθῇ τὸ μέγα ἐκεῖνο χάσμα διὰ τὴν ἐμφραγὴν τοῦ ὁποίου ἐνόμισαν, ὅτι θὰ χρειασθῇ νὰ ριφθῇ ἐντὸς ἅπασα ἡ Εὐρώπη, ὡς ποτὲ ὁ Ῥωμαῖος Κούρτιος. Ἡ Εὐρώπη ὅμως, δυσπιστοῦσα εἰς τὰς αἰσθήσεις της, ὡς ὁ πυρρῶνιστής φιλόσοφος, προέκρινε μᾶλλον νὰ διώκῃ σκιὰν τινὰ ἄληπτον, τὴν ἀναμόρφωσιν καὶ ἀνάπλασιν τοῦ Τουρκικοῦ ἔθνους. Ἀλλ' ἔθνος, τοῦ ὁποίου ἡ θρησκεία παραγγέλλει τὴν ἐξόντωσιν πάντων τῶν μὴ πιστῶν, καὶ ἥτις πρὸς ἀμοιβὴν ὑπόσχεται αὐτῷ ἐν τῇ μελλούσῃ ζωῇ τὰς ὑλικωτέρας τῶν ἀπολαύσεων, ἔθνος παραδεχόμενον τὴν πολυγαμίαν, θεωροῦν τὸ ἥμισυ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ὡς κτήνος πλασθὲν μόνον καὶ μόνον πρὸς τέρψιν τοῦ ἐτέρου ἡμίσεως, παραδεχόμενον δὲ ὡς μόνον ἀληθῆ ἐν τῷ κόσμῳ βίβλον τὸ κοράνιον, πῶς δύναται ν' ἀναμορφωθῇ καὶ νὰ ση-
ζήσῃ ἐπὶ πολὺ εἰρηνικῶς μετὰ τῶν λοιπῶν χριστιανικῶν ἐθ-

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΛΕΞΟΥΡΙΟΥ

νῶν; Πρὸς τούτοις, τὸ ἔθνος τοῦτο εὐρίσκεται ἐν τελείᾳ παρακμῇ. Ὁ περιοδεύων ὀλίγα μίλλια μακρὰν τῆς Κωνσταντινουπόλεως βλέπει ἰδίους ὄμμασιν, καὶ ψηλαφεῖ ἰδίαις χερσὶ τὸ τοιοῦτο· ἡ ἐρημία καὶ ἡ ἀθλιότης τῶν Τουρκικῶν χωρίων καὶ συνοικιῶν πιέζει τὴν καρδίαν τοῦ ἐκεῖθεν διαβαίνοντος, καὶ πείθει τοῦτον, ὅτι ἐξέλειψεν ἀπ' αὐτοῦ τὸ πῦρ τῆς ζωῆς, καὶ ὅτι πᾶσα ἀνάπλασις ἐπομένως κατέστη ἀδύνατος. Καὶ ὅμως τὸ νεκρὸν τοῦτο ἔθνος θέλουσι ν' ἀναμορφώσωσι, παραβλέποντες τοὺς πλήρεις ζωῆς τῆς Τουρκίας χριστιανικοὺς λαοὺς. Σιδηρεὺς, ὅστις ἔβλεπε τινὰ σφυραλατοῦντα τὸν ψυχρὸν σίδηρον, ἐπὶ σκοπῷ νὰ δώσῃ εἰς αὐτὸν σχῆμα χρήσιμον εἰς τινὰ βιωτικὴν ἀνάγκην, ἤθελε μειδιάσει καὶ οἰκτείρει τοὺς ματαίους κόπους ἐκείνου. Οὗτος ἤθελεν εἶπει πρὸς αὐτὸν, ὅτι ὁ σίδηρος ἐνόσφ εἶναι θερμὸς ὑπέκει εἰς τὴν κροῦσιν τοῦ σφυροῦ καὶ μαλάττεται κατὰ θέλησιν τοῦ σφυρηλάτου! Ἀλλὰ ποῦ τὸ πῦρ εἰς ὃ θερμαίνόμενα τὰ ἔθνη προάγονται καὶ πολιτίζονται; Τοῦτο δὲν ἐκλάπη δυστυχῶς ὑπὸ τοῦ Προμηθεῖος, διὸ ἔμεινε κτῆμα ἀποκλειστικὸν τῶν Ὀλυμπίων.

ΤΕΛΟΣ ΤΩΝ ΣΗΜΕΙΩΣΕΩΝ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ